

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. LXIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

A cum reparare, quàm flere. Scio pertritum iam hoc esse, quod adiecturus sum: non tamen ideo prætermittam, quia ab omnibus dictum est. Finem dolendi etiam qui consilio non fecerat, tempore inuenit: turpissimum autem est in homine prudente remedium mæroris, lassitudo mærendi. Malo relinquo dolorem, quàm ab illo relinquo. quam primum id facere desiste, quod, etiamsi voles, diu facere non poteris. ¹¹ Annum feminis ad lugendum constituere maiores, non ut tam diu lugerent, sed ne diutius: viris nullum legitimum tempus est, quia nullum honestum. Quam tamen mihi ex illis mulierculis dabis, vix retractis à rogo, vix à cadauere reuulsis, cui lacrimæ in totum mensum durauerint? Nulla res citius in odium venit, quàm dolor: qui recens, consolatorem inuenit, & aliquos ad se adducit: inueteratus verò deridetur. nec immeritò: aut enim simulatus, aut stultus est. Hæc tibi scribo, is qui ¹² Annam Serenum, carissimum mihi, tam immodicè fleui, ut (quod minimè velim) inter exempla sim eorum quos dolor vicit. hodie tamen factum meum damno, & intelligo maximam mihi causam sic lugendi fuisse, quòd numquam cogitaueram, mori eum ante me posse. Hoc vnum mihi occurrebat, minorem esse, & multo minorem: tamquam ordinem fata seruant. Itaque assiduè cogitemus, tam de nostrâ quàm omnium quos diligimus, mortalitate. Tunc ego dicere debui: Minor est Serenus meus: quid ad rem pertinet? post me mori debet, sed ante me potest, quia non feci, imparatum subito fortuna percussit. Nunc cogito omnia & mortalia esse, & incertâ lege mortalia. Hodie fieri potest, quidquid vnumquam potest. Cogitemus ergo, Lucili carissime, citò nos eò peruenturos, quò illum peruenisse mæremus. Et fortasse (¹³ si modò sapientum vera fama est, recipitq; nos locus aliquis) quem putamus perisse, præmissus est.

EPIST. LXIV.

C Q. SEXTII laudatio, & ipsius deinde Sapientie. Veteres eius auctores venerandos, & nos tamen posse adicere.

FVISTI heri nobiscum. Potes queri, si heri tantum: ideo adieci, nobiscum: mecum enim semper es. Interuenerant quidam amici, propter quos maior fumus fieret: non hic qui erumpere ex lautorum culinis, & ¹ terre vigiles solet: sed hic modicus, qui hospites venisse significaret. Varius nobis sermo fuit, ut in conuiuio, nullam rem vsque ad exitum adducens, sed aliunde aliò transiliens. lectus est deinde liber Q. Sextij patris, magni, si quid mihi credis, viri, & ² licet negent, Stoici. ³ Quantum in illo, diu boni, vigoris est, quantum animi? hoc non in omnibus philosophis inuenies. Quorumdam scripta clarum habent tantum nomen: cetera exanguia sunt. Instituunt, disputant, cauillantur: non faciunt animum, quia non habent. Cùm legeris Sextium, dicet: Viuit, viget, liber est, supra hominem est, dimittit me plenum ingentis fiducia. In quacumque positione mentis sim, cùm lego hunc (fatebor tibi) libet omnes casus prouocare, libet exclamare: Quid cessas fortuna? congregere, paratum vides. Illius animum

11. ANNUM FEMINIS.] Ita. annum in quocumque alio luctu, annum, dico, communem: at illum Romuli decem mensium, in luctu viri. Dixi aliquid Consol. ad Helu. cap. xv.

12. ANNAM SERENVM.] Cui de Tranquillitate inscripsit. Obiit autem præcipiti fato, de quo Plinius lib. xxii. Fungi familias nuper interemere, & conuiuia tota. Annam Serenum, Præfectum Neronis Vigilum, & Tribunum, & Centuriones.

13. SI MODÒ SAPIENTVM.] Dubie & irèpidè super immortalitate, ut alias. Vide me Physiol. lxxi. Dissert. xi. & xiv.

EPIST. LXIV. I. TERRERE VIGILES.] Tertullianus Apolog. cap. xxxviii. Ad fumum cænæ Serapicæ sparteoli excitabuntur: id est Vigiles, qui scilicet incendiis curabant.

2. LICET NEGENT, STOICI.] Quidam libri, neget. Ipse aut alij negabant, & Pythagoricum inscribebant: sed sententiis decretisq; Stoicus erat. Vide Manuduct. i. Dissert. vi.

3. QVANTVM IN ILLO.] Hac omnia de nostro se accipis, eleganter & iuste facis: nec potuit verius se descripsisse.

num induo, qui quærit ubi se experiatur, ubi virtutem suam ostendat:

Spumantemque dari pecora inter inertia votis

Optat aprum, aut fulvum descendere monte leonem.

Libet aliquid habere quod vincam, cuius patientiâ exerceat. Nam hoc quoque egregium Sextius habet, quod & ostendet tibi beatæ vitæ magnitudinem, & desperationem eius non facit. Scies illam esse in excelso, sed volenti penetrabilem. hoc quidem virtus tibi ipsa præstabit, ut illam admireris, & tamen speres. Mihi certè temporis multum auferre solet contemplatio ipsa sapientiæ. non aliter illam intueor obstupefactus, quam ipsum interim mundum, quem sæpe tamquam spectator nouus video. Veneror itaque inuenta sapientiæ, inventoresque: adire tamquam multorum hereditatem iuvat. Mihi ista acquisita, mihi laborata sunt. Sed agamus bonum patrem familiæ: faciamus ampliora, quæ accepimus. maior ista hereditas à me ad posteros transeat. Multum adhuc restat operis, multumque restabit: nec vlli nato post mille sæcula præcludetur occasio, aliquid adhuc adiiciendi. Sed etiam si omnia à veteribus inuenta sunt: hoc semper nouum erit, vsus, & inuentorum ab aliis scientia & dispositio. Puta relicta nobis medicamenta, quibus sanarentur oculi. non opus est mihi alia quærere: hæc tantum morbis & temporibus aptanda sunt. Hoc asperitas oculorum conleuatur. hoc palpebrarum crassitudo tenuatur. hoc vis subita & humor auertitur. hoc acuitur visus. Teras ista oportet, & eligas tempus, adhibeas singulis modum. Animi remedia inuenta sunt ab antiquis: quomodo autem admoueantur, aut quando, nostri operis est quærere. Multum egerunt qui ante nos fuerunt, sed non peregerunt: suspiciendi tamen sunt, & ritu deorum colendi. Quid ni ego magnorum virorum & imagines habeam, incitamenta animi, & natales celebrem? Quid ni illos honoris causâ semper appellem? Quam venerationem præceptoribus meis debeo, eandem illis præceptoribus generis humani, à quibus tanti boni initia fluxerunt. Si consulem videro aut prætorem, omnia quibus honor haberi solet, faciam: equo desiliam, caput adaperiam, semitâ cedam. Quid ergo? Marcum Catonem vtrumque, & Lælium Sapientem, & Socratem cum Platone, & Zenonem, Cleanthemque, in animum meum sine dignatione summâ recipiam? Ego verò illos veneror, & tantis nominibus semper assurgo.

EPIST. LXV.

PHYSIOLOGICA tractat, de Causâ & Materiâ. Quatenus vtilia, docet: si cum modo tractentur, & bono fine, id est vitæ. Attolli per hæc animum ad Deum, & Honestum.

HESTERNVM diem diuisi cum malâ valetudine. antemeridianum illa sibi vindicauit: postmeridiano mihi cessit. Itaque lectione primùm tentauimus animum. deinde cum hanc recepisset, plus illi imperare ausus sum, imò permittere. Aliquid scripsi, & quidem intentius, quam soleo, dum cum materiâ difficili contendo, & vinci nolo: donec interuenerunt amici, qui mihi vim afferrent, & tamquam ægrum intemperantem coërcerent. In locum stili sermo successit: ex quo eam partem ad te perferam, quæ in lite est. te arbitrum adegimus: plus negotij habes quam existimas. Triplex causa est. Dicunt, ut scis, Stoici nostri, duo esse in rerum naturâ, ex quibus omnia fiant:

4. RITV DEORVM COLENDI.] *Lucretius:*

— nōne decebit

Hos homines numero diuū dignari esse?

5. EQVO DESILIAM.] *De hoc ritu dixi Elektor. 1. cap. XXI.*

6. CAPVT ADAPERIAM.] *Petaso detracto, si habeant: vel veitis laciniâ, ut solent caput etiam*

tegerere. Nam in vrbe pillos non gestabant. Fusè dixi in libello extremo, De Amphitheatro.

EPIST. LXV. I. ARBITRVM ADEGIMVS.] *Prisci libri, adduximus. vnde verius fortasse, adduximus. Brissonium in Formulâ vide.*

2. TRIPLEX CAUSSA EST.] *Lis triplex est: siue in triplici causâ captus es additūq. index.*

3. CAUSSAM